

Bogen om katten

Forside: "Kylling" Kattehemmets frække kat

BOGEN OM KATTEN

Udgivet i samarbejde mellem Inges Kattehjem og Hill's Pet Nutrition 2019

”Kattenes Moder Teresa”

En kold og ubarmhjertig efterårsmåned i 1967 klamrede en lille, forhutlet og bange kat sig jamrende til en gren i et æbletræ. En kvinde fandt katten og tog sig af den.

Kvinden var Inge Sørensen, og mødet mellem hende og den lille kat blev starten på Inges Kattehjem – og dermed en ny epoke i dansk dyrevelfærd. For Inge Sørensen selv betød det flytning til en bopæl, hvor der var plads og mulighed for at tage sig af de mange katte, der hurtigt kom til.

Det, der startede som pension og hjem for fundne, hjemløse katte, er i dag Danmarks største katteorganisation. Inge Sørensen har arbejdet for kattene i mere end 50 år, og tusindvis af herreløse katte har via Inges Kattehjem fået nye, gode hjem.

Antallet af hjemløse katte i Danmark er blevet reduceret væsentligt - medvirkende årsag er neutralisering af katte, så der nu er langt færre uønskede katte. Inge Sørensen opfandt desuden systemet med øremærkning af katte. Et system som giver gode chancer for at finde ejeren til en bortløben eller tilskadekommen kat. Ikke uden grund betragtes Inge Sørensen af mange som ”Kattenes Moder Teresa”.

Der er blevet færre hjemløse katte i Danmark, men der er stadig alt for mange. Og der er stadig for mange mennesker, som svigter katten på den ene eller den anden måde. Meget er nået, siden den lille kat kom ind i varmen for snart 50 år siden – men dog er det kun et skridt på en meget lang vej. Der vil altid være behov for at arbejde for katten – som nok er sin egen, men dog ikke kan klare det hele selv.

”Min tro og vilje til, at der skulle gøres noget for de mange forhutlede og hjemløse katte, inspirerede mig til at starte Kattehjemmet.”

I N D H O L D

Inges Kattehjem

Dyreværnsfonden *Inges Kattehjem*

5

Valg af kat

Hvordan vælger du din kat?
Katten i hjemmet

11

Adfærd

Territorium
Sprog
Pleje af pels
Renlighed
Unormal adfærd
Forplantning

17

Fodring af katten

Kattens ernæringsbehov
Kost

29

Kattens Livscyklus

Katten som lille
Katten som voksen
Katten som ældre

37

Hygiejne og sundhed

Pleje af katten
Sygdomme og symptomer
Vaccinationer

41

Praktiske råd

Forholdsregler
Aktivering af ude- og indekatte

51

Gyldne regler for katteejere

Ejerens forpligtelser
Sommerhuskatten

59

Oprindelse

Kattens oprindelse
Kattens rolle inden for kunst og historie

65

Inges Kattehjem

Dyreværnsfonden Inges Kattehjem

5

Den 18. april 1970 flyttede Inge Sørensen til Glostrup og startede Kattehjemmet. I 1981 blev organisationen omdannet til en kgl. konfirmeret fond. Året efter blev endnu en fond oprettet: Fonden "Den Selvejende Institution Inges Kattehjem" varetager den daglige drift af alle afdelingerne i landet.

Fondens formål er at arbejde for bedre forhold for katte i hele Danmark; herunder formidling af hjemløse katte, udbrede kendskab til kattens sag og give råd og vejledning om kattehold til gavn for både mennesker og katte.

Et væsentligt element i formålsparagraffen er udgivelsen af bladet "Inges Kattehjem" to gange om året - bladet udgives både i en trykt og i en online version. Derudover udsendes der et nyhedsbrev 2-4 gange årligt - med informationer til katteejere og andre interesserede. I bladet finder du artikler om den aktuelle debat omkring katte, dyrlægeartikler, dyrebrevkasse og andre beslægtede emner om dyreværn.

Fonden er godkendt af SKAT efter Ligningslovens §8a. Det betyder, at testamentarisk arv og gaver til Inges Kattehjem er fritaget for arve- og gaveafgift. Inges Kattehjem får ingen offentlig støtte og er derfor afhængig af private donationer.

Der betales ikke kontigent, men alle, der er interesseret i Kattehjemmets arbejde, er velkomne som bidragsydere. Uden de frivillige bidrag ville Kattehjemmet naturligvis ikke kunne drives.

Hvad laver Inges Kattehjem?

Inges Kattehjem formidler årligt hjem til ca. 3.000 herreløse katte fra afdelingerne i Glostrup, Næstved, Hillerød og Odense. Udover de fastansatte, får vi hjælp fra mere end 30 frivillige. På Inges Kattehjem har vi mange forskellige arbejdsopgaver:

- Pasning og pleje af internatets katte.
- Formidling af katte til nyt hjem.
- Rådgivning om katte. Herunder pasning, adfærd o.lign.
- Aktiv deltagelse i den offentlige og politiske debat til fordel for kattene.
- Udgiver bladet ”Inges Kattehjem”, som er vores talerør udadtil og et væsentligt element i oplysning og vejledning om katte. Dette blad udkommer to gange årligt på tryk og online.
- Udgiver undervisningsmateriale til folkeskolen. Har udgivet en kattefilm til undervisningsbrug.
- Udgiver brochurer og andet materiale om kattevelfærd.
- Hjælper sommerhuskattene. Informerer om det ansvar, man påtager sig ved at fodre en kat eller tage den til sig i ferien. Udgiver i denne forbindelse pjecen ”Den stakkels sommerhuskat” (på dansk, tysk, hollandsk, fransk og engelsk).
- Rådgiver og hjælper med genudsætning af vildtlevende katte (katte som ikke er tamme). Samarbejder med foderværter om mad, læ og dyrlægeassistance - herunder neutralisering - til kattene.
- Driver et landsdækkende register for alle chip- og øremærkede katte. Tilmeldingen er gratis. Registeret er tilgængeligt på internettet.

Rådgivning om katte

På kontoret i Glostrup er der ansat tre medarbejdere, der blandt andet fungerer som konsulenter, idet de dagligt besvarer telefonopkald med spørgsmål om katte.

Spørgsmålene til konsulenterne spænder meget vidt, og intet spørgsmål er "fordumt" eller ubetydeligt. Det spørgsmål, der ofte stilles, er også det sværeste at finde en løsning på; nemlig urenlighed. Ellers er der spørgsmål lige fra: "Hvor tit skal katten vaskes?", "skal dåsemaden serveres varm?", "hvad gør jeg med en tilløber?" - og der er mange spørgsmål i forbindelse med nabostridigheder.

"Vi er blevet skilt", "vi skal flytte i lejlighed, hvor vi ikke må have kat", "vi skal arbejde i udlandet", osv. Årsagerne til, at folk ikke kan have deres kat længere, er mange, og så længe vi taler om en kat med et ordentligt helbred og et godt sind, kan den sagtens få et nyt hjem, også selvom den er lidt oppe i årene. Normalt venter vores katte under 14 dage på et nyt hjem. Vores konsulenter stiller kattens ejer mange spørgsmål for at sikre, at vi ved nok om katten, til at give den det rigtige nye hjem.

Anderledes er det med indbragte tilløbere, som tæller en stor del af de katte, vi formidler til nye hjem. Her må man undertiden tage chancer, da man jo ikke kender katten på forhånd. Måske kan den reddes – måske ikke. I mange tilfælde kan man dog erfaringsmæssigt se, om det er en kat, som kan trives i et hjem med f.eks. børn, eller om det er bedst med et roligt hjem hos nogle ældre mennesker.

Udover at give råd og vejledning omkring katte er der adskillige andre gøremål på kontoret; fx oprettelse af øremærkede katte i Dansk Katteregister, indtastning og arkivering af kontrakter på de mange katte, der har fået nyt hjem, mm.

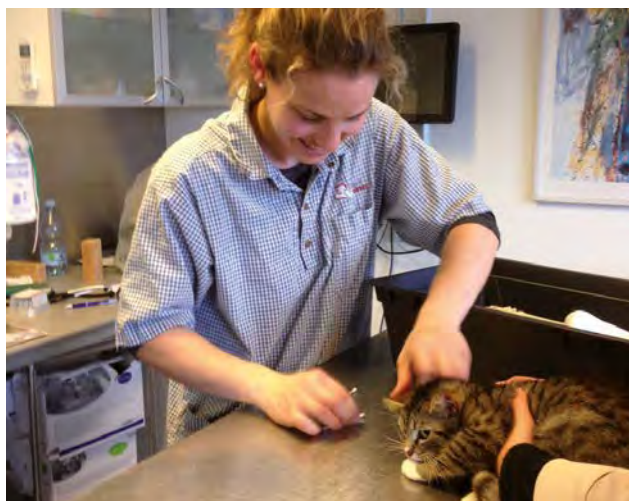
Arbejdsgangen med kattene

Når en kat er ankommet til Inges Kattehus, bliver den eftersat af vores dyrlæge. Katten får en grundig helbredsundersøgelse, bliver vaccineret og behandlet for lopper og orm. Katten bliver desuden neutraliseret, øremærket og chipmærket.

På hovedafdelingen i Glostrup er der foruden vores dyrlæge ansat fire dyrepassere, der tager sig af kattene. Hver morgen er der "kattejammerkoncert" fra op mod 100 katte, der vil have frisk foder og vand NU. Man kan selv tænke sig til, at der er brug for meget rengøring med så mange katte og dyrepasserne når lige at holde frokost, inden de skal ekspedere de mange kunder, der kommer for at adoptere en kat.

Kattenes situation

De fleste familiekatte, som havner på Inges Kattehus, kommer på grund af ændrede forhold i den familie, de kommer fra. Det kan f.eks. være skilsmisse, allergi, dødsfald eller flytning til anden bolig. Decideret mishandling af katte er heldigvis sjældent i vore dage, men der findes desværre stadig mennesker, som afhænder deres katte ved at efterlade dem i en papkasse, i grøftkanten eller i en skov. For disse katte er det et spørgsmål om, hvorvidt de skal lide en langsom og pinefuld død, eller om de bliver fundet og hjulpet.

Dyrlægerne og dyrepasserne arbejder dagligt med at tage sig af kattene i dyreklinikken.

Formidling af kattene

Personalet på Kattehjemmet gør meget ud af at finde ”den rigtige” familie til hver enkelt kat. Det er vigtigt, at kemien er i orden, så katten ikke bliver returneret efter 14 dage, fordi det er den ”forkerte” kat. Dog har alle, som køber en kat på Kattehjemmet, mulighed for at returnere katten inden for 30 dage – hvis det mod alle odds skulle vise sig, at det ikke fungerer. Det kan eksempelvis være, at familiens ”gamle” kat ikke vil acceptere det nye familiemedlem, eller der kan være andre årsager, man ikke kendte på forhånd. I så fald er det bedst for alle parter, at katten kommer tilbage til Kattehjemmet og får en ny chance.

Kontrakt

Når du adopterer en kat på Inges Kattehjem, underskriver du altid en kontrakt. Det er vigtigt, at du orienterer dig om reglerne forbundet med adoptionen. Hvis du f.eks. adopterer en killing, forpligtes du til at få den øremærket og neutraliseret, når den er 4-6 måneder gammel, eller når den vejer 2 kg.

Garanti

Inges Kattehjem har forsøgt at sikre, at katten er sund og rask ved udleveringen. Alle katte er undersøgt for normale sygdomstegn, og der er lyttet på lunger, hjerte og hvad dyrlægen ellers skønner er nødvendigt. Dette er dog ikke nogen garanti for, at katten ikke kan bære på ”skjulte sygdomme”. For ”skjulte sygdomme” ydes gratis dyrlægehjælp i indtil 30 dage efter adoptionen. Men KUN hos Kattehjemmets dyrlæge.

Hvis der skulle opstå problemer efter adoptionen, er det vigtigt, at du kontakter Kattehjemmet.

Valg af kat

Hvordan vælger du din kat?

En killing eller en voksen kat?

At kæle og lege med en killing er altid en stor nydelse. En killing er meget nysgerrig, livlig og legesyg og man skal være indstillet på at en killing kræver mere opmærksomhed og opsyn end en voksen kat.

Vil man åbne sit hjem for en voksen kat har man den fordel at kattens personlighed er færdigudviklet. Man ser med det samme, hvad type af kat man får. Det betyder at man bedre kan vælge en kat, der passer til det hjem, man kan tilbyde katten. En voksen kat vil lige som en killing knytte bånd til en ny ejer.

Han- eller hunkat?

En kats væsen afhænger ikke af kønnet. Katte er ligesom mennesker individer, der udvikler sig afhængigt af arv, miljø og omstændighederne. For at få en velafbalanceret kat, er det en nødvendighed at sørge for, at den bliver neutraliseret; dvs. steriliseret/kastreret. Man bør vælge en kat, der passer til ens situation og ønsker, og ikke fordi den har et bestemt køn.

Adoption?

På Inges Kattehem kan du adoptere gode og dejlige katte. fordelene ved at adoptere en kat her igennem er at katten har fået et sundhedstjek af dyrlægen, er blevet vaccineret, neutraliseret, chip- og øremærket og har fået en behandling for orm og lopper.

Kommer du ud til os på Inges Kattehem vil vores medarbejdere hjælpe dig med at beslutte hvilken kat der vil passe bedst til dig og din familie.

HUSK: Killinger skal være 12 uger, før de må tages fra moren.

Katten i hjemmet

Tillykke!

Din nye, firbenede ven vil give dig mange års glæde.

Når katten er ankommet til sit nye hjem, er det nødvendigt, at den får tid til at se sine nye omgivelser an. Det er vigtigt at starte i et enkelt rum, inden katten skal udforske den nye, store verden. På denne måde undgår man at katten bliver alt for stresset over den nye situation.

Din kats behov

Vand

Sørg for at katten hele tiden har adgang til frisk vand.

Foder (se kapitlet "Fodring af katten" side 29).

Katte sætter renlighed højt. Foderskåle skal vaskes regelmæssigt, og maden skal holdes i god afstand af kattebakken. Har du mere end én kat, bør de have hver deres foderskål, så de kan spise i ro og fred.

Transportkasse

Det er vigtigt at vælge en sikker transportkasse. Ellers risikerer du at miste katten; f.eks. på vej til dyrlægen. Kassen skal være robust. Den må ikke kunne gå op af sig selv eller falde fra hinanden.

VIDSTE DU?

DYREAMBULANCEN ER GRATIS

Hvis du finder et sygt eller tilskadekommet dyr, kan du kontakte

1812

Dyreambulancen afhenter
og hjælper dyret
GRATIS

Kattebakken

En killing lærer hurtigt at bruge sin kattebakke. Det anbefales at rengøre bakken hver gang den er blevet brugt. Hvis du har mere end en kat, bør du have en kattebakke pr. kat. Kattebakken skal placeres et roligt sted i hjemmet, så katten kan bruge bakken i ro og fred.

Kurven

En papkasse med et håndklæde i kan bruges, men du kan også finde kurve hos dyrehandleren. Katten skal føle, at den har "helle" dér; specielt hvis der er børn i huset. Du kan dog risikere, at kurve købt i dyre domme ikke er ligeså spændende som et sovested, katten selv vælger.

Legetøj

Katte elsker at lege. Udvalget af legetøj hos dyrehandleren er stort, men en bold eller en papirkugle er mindst lige så effektiv. Pas på med legetøj der kan bides i stykker og sluges af katten. Gummibolde skal være af latexgummi, og legemus o.l. skal indeholde pap eller træspåner og ikke hård plast.

Kradsetræ

En del af kattens naturlige adfærd er at hvæsse sine kløer for at holde dem skarpe og samtidig afsætte duftspor. For at undgå ødelagte møbler og for at give katten mulighed for at hvæsse sine kløer, skal man anskaffe et kradsetræ. De fås i alle størrelser og afskygninger. Vi anbefaler ikke de kradsetræer, der hænger på væggen, da kattene ikke skelner mellem væg og kradsetræ, og det kan gå ud over tapetet. Højden af kradsetræet bør være mindst 80 cm.

Halsbåndet

Da et halsbånd kan falde af, skal du altid få din kat øremærket og chippet. Ellers er det umuligt at finde kattens ejer, hvis der skulle ske katten noget, eller den løber væk.

Et halsbånd kan hjælpe andre til at se på lang afstand, at katten har en ejer. Vælg et sikkerhedshalsbånd (med et elastisk stykke); hvis halsbåndet skulle sætte sig fast i noget, kan den altid komme fri. Bor du tæt på en vej, kan du eventuelt vælge et reflekshalsbånd.

Kattelem

Kattelemmen giver din kat mulighed for at komme og gå, som den vil. Dette er en fordel for katten (og din samvittighed), hvis du er væk hjemmefra mange timer om dagen. Lemmen skal være let og gennemsigtig, så din kat kan kontrollere den anden side, før den går igennem. Husk at du kan få en lem, der scanner din kat for chip og derfor ikke lukker andre ind.

Opdragelse

Katten er fra naturens side meget nysgerrig. Derfor kan dens adfærd nogle gange give problemer. Man kan vænne katten til at man f.eks ikke ønsker at den hopper på bordet, sover i sengen eller lignende. Men man skal samtidig sørge for at den får nogle alternativer.

Hvis din kat "bryder en regel", skal den have det at vide med det samme. Sig "nej" til katten og tillær den en mere ønskelig adfærd. Opdager du først problemerne, efter skaden er sket, bør du blot ignorere det.

I kapitlet "Adfærd" (side 17) kan du læse om, hvordan du kan håndtere uønsket adfærd som f.eks., hvis katten strinter urin i hjemmet, kradser på møblerne, udviser aggressiv adfærd, osv.

Sæt ikke skrøbelige genstande på steder, hvor katten kan vælte dem, og lad være med at opfordre katten til handlinger, som senere kan medføre problemer såsom at tigg efter mad eller at lade katten lege med dine fingre.

Tilvænning tager tid!

Lad katten begynde med at opholde sig i et mindre rum de første par dage (f.eks. badeværelset) med kattebakke, mad og vand. Katten skal virke tryk og have vænnet sig til de nye lyde og lugte, inden den gradvist introduceres til de andre rum.

Hvis der er en anden kat i hjemmet, introduceres de til hinanden gennem et mellemrum i døren (sæt en avis i klemme). Når kattene er ovre den værste hvæsen og sprutten og ikke tager større notits af hinanden, kan den nye kat lukkes ind til den anden. Lad eventuelt kattene bytte rum, så de kan vænne sig til hinandens lugte. Går det godt åbnes døren, og dyrene kan møde hinanden. Fremgangsmåden med at sammenføre en kat med en hund er den samme. Dog bør man holde hunden i snor, når katten og hunden skal møde hinanden, efter katten har været i det begrænsede rum.

Hvis der er børn i familien, er det forældrenes ansvar at lære børnene, hvordan de omgås katten. Det er vigtigt, at katten får fred, når den sover, spiser og benytter kattebakken.

KATTE SPISER GRÆS

De fleste katte kan lide at spise græs. Det ser ud til, at græsset fungerer som et brækmiddel. Når katten spiser græs, kan det være dens måde at afhjælpe mindre fordøjelsesproblemer.

VIDSTE DU?

En voksen kat bør først lukkes ud efter minimum 14 dage - 3 uger, så den har vænnet sig til lugtene og lydene i det nye hjem. en killing må først lukkes ud når den er blevet steriliseret og mærket og er ca 6 mdr. Først i den alder er killingens orienteringssans i hjernen ved at være færdigudviklet. Lukkes killingen ud på egen pote før den alder risikerer man at killingen ikke kan finde hjem. Yderligere kan den have svært ved at forsvare sig overfor andre dyr.

Adfærd

Territorium

Afmærkning af territorium

Ukastrede hankatte afmærker deres territorium ved at strinte urin - især mod lodrette objekter. Det betyder "*dette er mit territorium - ingen adgang!*". Usteriliserede hunkatte afmærker i nogle tilfælde også deres territorium ved at urinere. Fælles for begge køn er aggressive tendenser og mange slåskampe. Desuden strejfer de mere og har et større territorium at forsvare.

Neutralisering af katten sætter en stopper for denne type adfærd. Dette kan gøres omkring 4-6 måneders alderen.

Katte afmærker også deres territorium ved at efterlade kradsemærker på træer og vægge (afmærkning) og ved at efterlade en særlig duft, som udskilles fra de kirtler, der sidder på deres trædepuder. Ligesom killinger gnider sig mod deres mor for at bede om mad eller for at få hendes opmærksomhed, gnider en voksen kat sig mod sin ejers krop eller hoved. Denne type adfærd kan også tolkes som en form for afmærkning: Katten "afmærker" personer og genstande i sit miljø ved at udskille et sekret fra de kirtler, som den har på siden af hovedet.

Kommunikation

Katten kommunikerer via duft, kropssprog og lyd. Kropssprog og lyd signaler er 'her og nu' signaler som katten bruger i situationer, hvor den er tæt på artsfæller eller mennesker. Duftsignaler er mere langtidsholdbare og bruges særligt når katten efterlader 'beskeder' i sit territorium.

Kropssprog

Katten kan bruge sin krop til at kommunikere med. Kattens kropsholdning fortæller ofte tydeligt noget om dens sindstilstand eller hensigter. En aggressiv kat vil stå på stive ben i fuld størrelse og måske endda med pelsen rejst fra kroppen, mens en defensiv bange kat vil gøre sig så lille som mulig ved at krybe sammen og vende hovedet til siden med ørene fladt tilbage.

Kattens ører, øjne og hale er med til at fortælle om kattens sindstilstand og intentioner.

Duft kommunikation

Når katten sender beskeder via duft foregår det enten ved urinmarkering eller ved at katten efterlader duftspor (feromoner) fra særlige kirtler, der sidder bl.a. ved kattens kinder, ører og mellem kattens trædepuder.

Man ser ofte katte gnide sig op ad møbler eller genstande og med denne adfærd spreder katten sin duft til omgivelserne. Katten har flere typer af duftspor (feromoner) og særligt duftspor fra kinderne bruger katten i sociale sammenhænge, dvs. hvis den hilser på en anden kat eller fx gnider sig op ad ejers ben.

Når katten hvæsser sine kløer på træstammer eller i sofaen afsættes der duftspor fra kirtlerne mellem trædepuderne. Man ved faktisk ikke nøjagtig, hvilken betydning disse duftbeskeder indeholder.

Når katten står med oprejst hale og med bagenden mod et objekt og strinter urin er det en måde at markere sit territorium. Den sender samtidig besked om dens seksuelle status. Fremmede katte kan ved at lugte til urinmarkeringen få information om kattens køn og mulige parringsvillighed. Både han- og hunkatte kan strinte.

Neutralisering af katten er med til at dæmpe denne adfærd hos katten, da katten efter neutralisering ikke længere har en kønsdrift.

Neutralisering kan med fordel foretages, når katten er 4-6 måneder gammel.

Lydsprog

Katten har en del forskellige lyde som den bruger til at kommunikere med. Kattens brug af de forskellige lyde afhænger af den situation katten befinder sig i.

Spinden

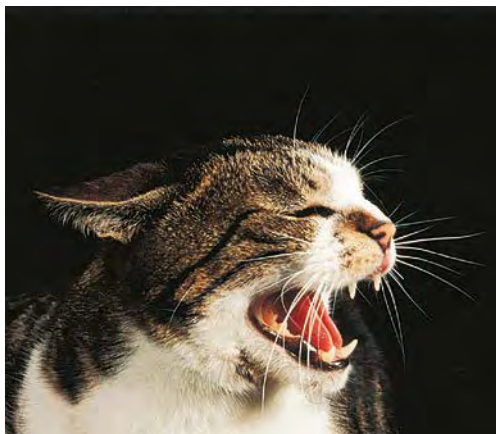
En af kattens velkendte lyde er spinden. Ofte spinder katten, når den er rolig og afslappet og i kontakt med mennesker – eller i afventende situationer som når katten spinder lige før fodring eller imens den æder. Lyden er primært et tegn på tilfredshed, men man mener at det også kan være en måde for katten at lindre smerte eller stress på.

Miaven

Katte bruger sjældent miav lyden til at kommunikere med andre katte. Det er mest en lyd, den bruger når den vil i kontakt med mennesker. Kattens miav lyd kan lyde på mange forskellige måder og i forskellige situationer – katten kan give et kort 'miav', men kan også lave et mere langtrukket – miiiaav med forskellige lydstyrker. Man mener at kattens forskellige miav lyde kan have deres egen betydning. Katten bruger primært miav lyden for at opnå noget, som fx mad eller opmærksomhed

Hvæsen

Katten hvæser i situationer, hvor den ikke er venlig stemt, fx hvis den er utryg, bange eller rådvild. Det kan være en lidt ambivalent meddelelse; 'klar til kamp' eller klar til at forsvare sig/trække sig tilbage'. Det er en klar besked om, at den ikke ønsker kontakt.

Pleje af pelsen

Katte kan bruge over 30 timer om ugen på at pleje deres pels. Deres mor lærer dem at pleje pelsen regelmæssigt og grundigt. De bruger tungen som en kam til at fjerne støv, dødt hår og snavs. Pleje af pelsen er en form for afslapning, som også bruges til at blive beroliget efter en særligt stressende aktivitet. To katte eller killinger plejer hinanden for at styrke deres indbyrdes bånd.

20

Når katte plejer deres pels kan løse hår opsamles i kattens tarme og derved danne hårboller.

Disse hårboller kan ofte medføre gylp og opkast. Foder som Hill's Science Plan Adult Hairball Control kan hjælpe katten med at slippe af med disse hårboller gennem forbedret tarmpassage. Problemet kan være større for langhårede katte.

Indekatte har særlig brug for at få græs eller kattemalt for at kunne rense tarmene og hjælpe katten til at kunne kaste hårbollerne op.

Renlighed

Det er velkendt, at katte er meget renlige dyr. De dækker som regel deres efterladenskaber til, og moderen lærer sine killinger at bruge kattebakken. Vi anbefaler, at en kattebakke med høje sider placeres i god afstand fra maden og kattens leje. Strøelset udskiftes efter behov; normalt to gange om ugen. Kattebakken bør rengøres, inden nyt strøelse kommes i. Vi anbefaler rengøring med vand og Rodalon for at fjerne lugten af urin. Klor/ammoniak-baserede rengøringsprodukter bør undgås, da lugten ofte resulterer i, at katten afmærker på det nyvaskede område. Naturstrøelse er det bedste at komme i bakken, da støvet ikke skader kattens luftveje eller hænger fast i poterne. Hvis du har flere katte, anbefaler vi, at du har mindst to kattebakker.

Unormal adfærd

Urinerer udenfor kattebakken

Katte er generelt meget renlige dyr, men af og til kan de finde på at urinere uden for kattebakken. De mest almindelige årsager er: Afmærkning af territorium, kattebakken er ikke ren eller ved skift til ny type kattegrus, men også pludselige ændringer i omgivelserne (nyt hjem, en ny kat/person/barn/hund i hjemmet) kan give stress og utryghed, hvorfor katten behøver at markere sit område meget mere end normalt. Se også "Afmærkning" (side 17). En ofte overset årsag kan være urinvejssygdomme som f.eks. blærebetændelse og urinvejssten.

Den bedste måde at forhindre dette på er ved at få katten neutraliseret (steriliseret, kastreret), få kattens urin testet hos dyrlægen, benytte foder der forebygger urinvejslidelser og holde kattebakken ren. Nogle katte er mere følsomme end andre med hensyn til valg af kattegrus. Andre katte finder det ubehageligt at bruge en lukket kattebakke. Med en smule forståelse og opmærksomhed kan man i vid udstrækning undgå "uheld" på grund af pludselige ændringer i den daglige rutine. Hvis problemet fortsætter, skal du kontakte dyrlægen.

Uønsket adfærd - kradsen

Kradsen er normal adfærd. Katten afmærker derved sit territorium på synlig vis og afsætter samtidig duft fra kirtler under trædepuderne. Denne adfærd kan blive et problem, hvis katten beslutter sig for at hvæsse sine kløer på møbler og på tæpper. Den bedste måde at undgå dette er ved at opfordre katten til at fortsætte denne helt normale adfærd på et kradsetræ, så snart den kommer ind i hjemmet. Lær katten at bruge kradsetræet ved at lokke den op ad det med legetøj i snor.

Hvis katten allerede kradser andre steder, kan du stille kradsetræet tæt på kattens sovested eller yndlingskradsested og tilskynde den til at bruge kradsetræet i stedet. Derefter flyttes kradsetræet langsomt tilbage på plads.

VIDSTE DU?

KATTE KAN IKKE SVEDE

Katte kommer af med deres sved og varme via trædepuderne og munden. Når katten har det varmt, er det vigtigt, at den har mulighed for at trække sig tilbage til et køligt sted. Desuden skal der altid være adgang til frisk vand. Om sommeren anvendes kun en avis i bunden af transportkassen.

Aggressiv adfærd over for mennesker

Du må aldrig opfordre din kat til at bruge din hånd som bytte/legetøj. Katte og især killinger er meget legesyge af natur og leg er med til at træne deres jagt instinkt. Hvis man bruger sin hånd eller fod, når man leger med katten vil den måske opfatte det som bytte og risikoen for at killingen eller katten bider øges. Kattens tillærte bide adfærd vil den overføre til situationer, hvor man vil kæle med den, og i sådan en situation bliver hånden måske opfattet som muligt bytte.

Aggressioner hos katte kan opstå f.eks. ved kæl på maven. Dette er kattens ømme punkt. Desuden kan katten have smerter/være syg (tal med dyrlægen).

En stresset kat eller en kat som føler sig truet, kan rette sin aggression mod en person, den kender. Lad være med at løfte din kat under et slagsmål eller tvinge den til at blive i din favn i nærvær af personer, den ikke kender.

Hvis katten forsøger at tage over eller er urimeligt aggressiv, bør den irettesættes med et bestemt tonefald, ved at skubbe katten væk eller ved selv at gå væk.

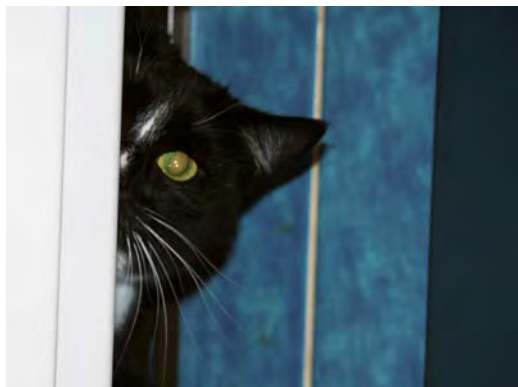
Hold øje med:

- Sitren i pelsen - i særdeleshed ned langs ryggen.
- Små slag med halen - evt. kun med spidsen.
- Katten stopper med at spinde / stopper med at ælte med poterne.
- Anspændthed i kroppen - musklerne spændes.
- Ørerne bliver spidse, drejer eller sitrer.
- Pupillerne ændrer størrelse.
- Katten vægrer sig ved berøringen, f.eks. fjerner sig fra hånden.

Stress / angst ved forandringer

Katte kan især blive stressede, når der sker forandringer i deres tilværelse. Det kan være i forbindelse med adoption af katten, flytning til nyt hjem, ny baby, andet dyr eller andre ændringer. Typiske tegn på stress er urenlighed, tilbagetrækning og aggressivitet

Derfor vil du som ny katteejer mange gange opleve, at din kat kan være stresset i den første stykke tid efter, at du får den med hjem.

Introducer katten til det nye hjem ved at lade katten opholde sig i et mindre rum med bakke, mad og soveplads de første par dage. Når katten virker tryk, kan den introduceres for resten af hjemmet, gerne et rum ad gangen.

Hvis du har andre dyr eller børn er det også vigtigt, at introduktionen foregår gradvist. Hvis du i forvejen har en kat, kan det give stress både for din nuværende og den nye kat, hvis de ikke passer sammen.

En ny baby kan også være en stress-faktor for en kat. Høje lyde, et højt tempo og ting, der pludselig ryger på gulvet, kan gøre selv den mest robuste kat usikker.

Her kan du hjælpe til ved at introducere katten til barnet. Du kan lade katten vænne sig til barnet lugt ved at lade den snuse til barnets tæppe eller til barnet. Du kan også lade katten være med, mens du ammer barnet.

Selv større børn kan være en stress-faktor, hvis de ikke ved, hvordan man respekterer dyr. Lær dem, at katten skal have fred, når den spiser, sover og går på bakken. Giv den et sted, hvor den har "helle," når den ikke vil mere.

Et foder som Hill's Prescription Diet c/d Urinary Stress kan også hjælpe med at afhjælpe stress hos katten.

Andre stress-faktorer kan være fiksering, fyrværkeri og transport, hvor det er vigtigt, at du kan berolige katten, vænne den til at blive håndteret og transporteret i en transportkasse. Det kan også være, at de har været udsat for en traumatisk hændelse.

Det anbefales ikke at give katte beroligende piller, da det ofte har den modsatte effekt. Katten kan ikke forstå, hvad der sker med dens krop og bliver derfor stresset. Derimod kan du give dem baldrianrod eller -dråber, Feliway, Kalm og Zylkene. Læs mere om disse produkter på producenterens hjemmesider.

Tvangshandlinger

24

Katte kan præcis som mennesker lide af tvangshandlinger.

Katten udfører den samme handling igen og igen, selvom handlingen ikke tjener noget formål. Adfærden kan f.eks. bestå i, at katten er urenlig, aggressiv, angst, uberegnelig, eller destruktiv. Nogle katte udviser decideret selvdestruktiv adfærd såsom at angribe deres egen hale og bide den til blods.

Årsagen skal typisk findes i en for tidlig separation fra mor og søskende, da katten var killing. Tages en killing fra, før den er 12 uger, har den ikke nået at overstå sin socialiseringsperiode, og lært basale sociale færdigheder.

De decideret destruktive tvangshandlinger er heldigvis sjældne, men når de forekommer, er de svære at behandle. Forsøg at aflede kattens opmærksomhed, når den enten skal til eller allerede er i færd med at udføre sin tvangshandling, og beløn den når det lykkes. Kig på hjemmet med katteøjne og se, om der er forhold, der stresser katten. Du bør konsultere en dyrlæge, hvis katten pådrager sig selv skade.

Forplantning

Kønsmoden

Kattens første tegn på seksuel modenhed afhænger af årstiden, mængden af sollys og racen. Normalt bliver katte kønsmodne, når de er ca. 4-6 måneder.

Katte i løbetid

Løbetiden for katte i Europa starter fra omkring januar/februar måned og fortsætter indtil slutningen af september i cyklusser på 15-20 dage, såfremt katten ikke befrugtes. Hunkatten menstruerer ikke ligesom hunhunden. Hunkatte tiltrækker hanner ved at gnide sig mod genstande, hvorved de afgiver en tillokkende duft. De har en karakteristisk mjaven der lyder som et grædende barn.

Parring

Hos vildtlevende katte er vilde kampe mellem bejlerne ofte en del af parringsritualet. Efter en kort indledende kontakt (hannen bider sig fast i hunnens nakkeskind), efterfølges selve parringsakten af et højt hyl fra hunnen, som voldsomt skubber hannen fra sig.

I løbet af de efterfølgende timer er separate parringssekvenser med flere minutters mellemrum nok til at starte ægløsningen. Denne perfekte synkronisering mellem parring og ægløsning forklarer, hvorfor katteracen formerer sig så hurtigt. En hunnkat kan få op til 200 efterkommere i løbet af 2 år.

Derfor er det vigtigt, at kattene neutraliseres. Hvis katten ikke bliver befrugtet eller neutraliseret efter parringen, gentages løbetidscyklussen ca. 20 dage senere.

Kattes seksuelle adfærd er styret af instinkt, og derfor foregår parringen ofte under protest, der kan ende i slagsmål. Erotiske følelser og kærlighed eksisterer ikke hos katte. Derfor lever neutraliserede katte ofte mere harmonisk sammen.

Drægtighedsperiode

Efter befrugtning varer drægtighedsperioden ca. 2 måneder. Det skal dog bemærkes, at en hunkat i løbetiden og selv i drægtighedsperioden (dog kun sjældent) kan blive befrugtet af flere forskellige hankatte.

Fødsel af killinger

Man bør kun avle killinger, hvis man er 100% sikker på, at der er hjem til dem. Hvert år bliver der avlet alt for mange killinger. Tusindvis af killinger bliver aflivet, og mange overskudskatte må leve en kummerlig tilværelse.

26

Før hunkatten skal til at føde, vil hun normalt udse sig et roligt sted. Det er derfor farligt at påtvinge moderen et bestemt fødselsleje, da dette kan gøre hende usikker, hvilket kan forsinke fødslen eller i nogle tilfælde få moderen til at dræbe sine killinger. Fødselens varighed varierer fra kat til kat. Det er ikke unormalt, at fødslen varer 48 timer (uden at dette dog er farligt for killingerne). Kejsersnit er en vanskelig operation for katte og udføres hovedsagligt på stumpnæsede racer som persere.

Diegivning

Diegivningen varer generelt i ca. 50 dage. Gradvis afvænning kan påbegyndes, når killingerne er ca. 4 uger gamle og begynder at udforske verdenen uden for moderens leje. Hvis moderen ikke har nok mælk, kan man anvende modernmælkserstatning (specielt til katte) med flaske eller engangsprøjter til killingerne. Det er vigtigt at følge doseringen og den angivne mængde. Læs derfor brugsanvisningen grundigt.

Neutralisering

Katte er kønsmodne allerede i 4-6 måneders alderen, og derfor kan der opstå adskillige problemer i forbindelse med deres seksuelle adfærd. Når katten er i løbetid, kalder den på partnere gennem vedvarende mjaven - ofte om natten. Hankatten afmærker sit territorium med ildelugtende urinudladninger.

Sterilisation/kastration, som er et mindre operativt indgreb, giver både kat og ejer adskillige fordele. Neutraliserede katte bliver mere rolige og kælnere, de bliver mindre aggressive over for andre katte, og løbetid samt strinten undgås. De bliver også mindre tilbøjelige til at strejfe omkring, hvilket mindsker risikoen for kampsår og seksuelt overførte sygdomme. Derfor er den forventede levetid 14-18 år sammenlignet med 6-10 år for ikke-steriliserede/kastrerede katte. Derudover er steriliserede hunkatte bedre beskyttede mod sygdomme som brystkræft, kræft, underlivsinfektioner, m.m. Hos hannerne giver kastration nedsat risiko for testikelkræft og forstørrelse af prostata samt relaterede infektioner.

P-piller

P-piller er sundhedsskadelige for katte, idet de kan give kræft samt indvendige bylder og bør kun bruges i nødstilfælde. Desuden er de ikke 100 procent sikre, da katten kan kaste op, og pillen kun gives en gang om ugen.

Det skal samtidig understreges, at katte ikke har tanker og følelser omkring børn og fødsler ligesom mennesker.

Sådan fodrer du din kat

Kattens ernæringsbehov

For at være aktiv, sund og rask og have en glat, skinnende pels skal din kat have en bred og afbalanceret daglig kost. Med andre ord skal katten have en kost, som indeholder alle de nødvendige næringsstoffer (se tabellen side 30) i de rette mængder for at få dækket sine behov.

Foderets sammensætning

Katten er kødæder, hvilket betyder, at den er perfekt tilpasset en kost bestående af gnavere eller andre små byttedyr, hvilket dens vildtlevende artsfælder stadig lever af. Katte er i stand til at optage føde, som indeholder meget animalsk protein som eksempelvis fjerkræ og fedt. Stivelsesdelen af foderet bør udgøre en mindre andel af den daglige kost.

Katte har også brug for næringsstoffer såsom taurin (aminosyre), arginin (aminosyre), arachidonsyre (fedtsyre) og A- og B-vitaminer. Disse særlige behov viser, hvorfor det frarådes at give katte hundefoder. Hundefoder indeholder ofte for lidt protein samt fedtstoffer og er for stivelsesholdig til at kunne dække kattens behov.

	EKSEMPEL	BETYDNING I KROPPEN
Proteiner	Oksekød, fjerkræ, fisk lever, æg, hvedegluten, majsgluten...	Kilder til essentielle aminosyrer er yderst vigtige for: Vækst, forplantning, god muskelstruktur, en glat og blank pels...
Fedtstoffer	Animalsk: Fjerkræfedt, fiskeolie. Vegetabilsk: Sojaolie, boragoolie.	Den bedste energikilde. Kilde til essentielle fedtsyrer er vital for at få: En sund hud, en smuk pels og et godt immunforsvar.
Kulhydrater (stivelse)	Kornprodukter (majs, ris...)	Energikilde
Kostfibre	Majsfibre, roetrævler, ærter, psyllium, frugt- oligosakkarider, mannan-oligosakkarider...	Regelmæssig fordøjelse, fast afføring, eliminering af hårboller, sundt tarmsystem, afbalanceret tarmflora.
Mineraler	Calcium, fosfor, magnesium, natrium, kalium...	Stærke tænder, stærk knoglestruk- tur, gode muskelfunktioner, et sundt nervesystem, væskebalance i organismen.
Spormineraler	Jern, kobber, zink, mangan	Dannelse af nye blodlegemer; sund lever, et sundt nervesystem, sunde organer, en smuk pels.
Vitaminer	A, B, C, D, E	Synet, forplantning, knoglestruktur, forsvar mod ældningsprocessen (antioxidanter).

Foderskift og variation?

Katte kan spise deres dagsration på en gang, men de foretrækker normalt at opdele deres kost i flere måltider. De kan også nægte at spise i flere dage, hvis de ikke kan lide den mad, de får serveret. Langvarig faste (flere dage) kan få alvorlige konsekvenser for dit katts helbred. Det er derfor vigtigt, at du sikrer dig, at din kat spiser korrekt. Undgå foderskift hvis katten kan lide sin mad, og hold øje med hvor meget den spiser. Mål evt. maden op - læs på indpakningen, hvor meget der anbefales til din kat (i henhold til vægt/alder).

Hvis du har mere end en kat i husholdningen, kan der opstå problemer mht. fodringen. Man kan evt. fodre kattene i hvert deres rum.

Er der vedvarende store ændringer i din katts måde at spise på, bør dyrlægen altid kontaktes.

Stik mod almindelig opfattelse har katte ikke brug for en varieret kost, hvis deres kost indeholder alle de nødvendige næringsstoffer i de rette mængder. Selvom katte let lokkes af ny mad, rører de ikke maden, hvis de ikke kan lide den.

Er en ændring af kosten nødvendig, bør det ske gradvist over en uge. Bland den nye kost med den gamle kost, så man undgår diarré, og at katten nægter at spise. Vi anbefaler at købe et kvalitetsfoder til din kat.

Kost

For at dække din katts næringsbehov kan du vælge mellem hjemmelavet mad og den færdigfremstillede kost, du kan købe i butikkerne.

Hjemmelavede måltider indeholder ingredienser som f.eks. ris, kød, grøntsager, osv. Selvom du personligt kontrollerer kvaliteten af disse ingredienser, er der følgende ulemper: Prisen, det arbejde, der skal udføres, og hvad mere vigtigt er; risikoen for ikke at opnå det korrekte næringsindhold, hvis portionerne ikke indeholder de rette næringsstoffer i den korrekte mængde, din kat har brug for.

Undgå en kost, der kun består af kød og indmad samt madrester, da det ikke indeholder alle de næringsstoffer, som katten har brug for. Katten kan også få diaré af mælk, da den har svært ved at fordøje laktose (mælkesukker). Kaffefløde, der blandes halvt med vand, kan bruges i moderate mængder.

Færdigfremstillet foder har den fordel, at det er billigere, og det indeholder de næringsstoffer, som din kat har brug for. Foderet fremstilles med stor omhu, det indeholder de bedste ingredienser og er underlagt samme hygiejnekrav som fødevarer til mennesker. Vi anbefaler, at du giver din kat begrænsede mængder foder baseret på de daglige mængder, som producenten anbefaler. Efter sterilisation/kastration kan katte tage på i vægt, hvis man ikke tilpasser mængden af foder samt sørger for et balanceret foder eller anvender vægtreducerende foder.

Vådfoder / dåsemad

Vådfoder indeholder i gennemsnit 70-80% vand. Da katte ikke drikker meget, får de ofte væske igennem føden. Vådfoder indeholder mindre næring end tørfoder, er dyrere i længden og mætter desuden i kortere tid. Mange katte, især ældre katte, er vant til at spise vådfoder. Hvis din kat er glad for denne type foder, kan du f.eks. begrænse det til en enkelt gang dagligt.

Tørfoder

Tørfoder indeholder mindre end 14% vand (fra 8-10% for det bedste tørfoder på markedet). Dette tørfoder er afbalanceret samt komplet og indeholder alle de næringsstoffer (protein, fedtstoffer, kulhydrater, mineraler og vitaminer) din kat har brug for. Tørfoder er økonomisk samt praktisk og har en høj koncentration af næringsstoffer:

- 50-100 g er en tilstrækkelig dagsration for en voksen kat, men dosér efter vægt.
- Tørfoder som Hill's Prescription Diet c/d eller Hill's Science Plan Urinary er med til at forebygge mod urinvejsinfektioner, der kan være livsfarlige for katten.
- Tørfoder er lettere at opbevare, og det holder længere.

Tørfoder sætter sig ikke fast i skålen. Det er derfor perfekt tilpasset kattens spisevaner, eftersom katte foretrækker at få flere måltider om dagen. Derudover afgiver tørfoder ikke en stærk duft - selv efter længere tid i madskålen.

De fleste katte kan lige så godt lide tørfoder som dåsemad. Men hvis katten ikke er glad for tørfoderet i starten, så bland tørfoderet med dåsemad. I alle tilfælde er det vigtigt altid at have en skål med frisk vand til rådighed.

Vand

Sørg for at katten altid har adgang til frisk vand. Skift det to gange dagligt. Husk at skålen skal være så bred, at kattens knurhår ikke rammer kanten, og kun så dyb at katten i afslappet stilling frit kan kigge frit over kanten, når den drikker.

Særlige kostbehov for killinger

Killinger kan begynde at indtage fast føde, fra de er 4-5 uger gamle. Det er en god idé at starte med et specielt fravænningsfoder, der kan blandes op med vand eller modermælkserstatning, så det bliver til vælling. Det anbefales at vænne killingerne til tørfoder så hurtigt som muligt.

Hvis killingerne er under fem uger gamle, moderløse og ikke kan spise selv, skal de have modermælkserstatning (til killinger/katte), som købes på apoteket, hos dyrlægen eller dyrehandleren. Brug en sutteflaske med den rette størrelse sut. Læs brugsanvisningen grundigt med hensyn til, hvordan du fodrer killingerne. Spørg evt. dyrlægen eller Inges Kattehjem til råds.

Killinger skal tage ca. 10-15 gram på om dagen. Det vil sige ca. 100 gram om ugen. Det er vigtigt, at du vejer killingerne hver dag. Hvis de ikke tager på, skal de have mere mad og evt. til dyrlægen for et sundhedscheck.

Særlige kostbehov for drægtige og diegivende hunkatte

Drægtige samt diegivende hunkatte skal ligesom killingerne have et særligt tilpasset foder gennem hele drægtigheds- og diegivningsperioden. Da mor og killinger spiser sammen, er det praktisk at give et killingefoder, der dækker begge parter behovet kunne eksempelvis være Hill's Science Plan Kitten.

Særlige kostbehov for ældre katte

Den gennemsnitligt forventede levealder er 14 år, men nogle katte kan blive mere end 20 år gamle. Så når din kat er 10 år gammel, kan den stadig have mange år tilbage. Når katten bliver ældre, skal foderet tilpasses dens nedsatte fordøjelses- og tyggeevidne samt dens nedsatte lugtesans. Her anbefaler vi Hill's Science Plan Mature Adult eller Hill's Science Plan Youthful Vitality.

Foder til ældre katte skal være let at tygge og appetitligt for at kompensere for de nedsatte sanser. Foderet skal endvidere være sammensat af de bedste ingredienser og være fedtholdigt for at sikre den bedst mulige fordøjelse. Tilskud af C- og E-vitamin og mindre mængder af fosfor er også godt for ældre katte. En afbalanceret mængde kostfibre letter ligeledes fordøjelsen.

Særlige kostbehov for overvægtige katte

Overfordring, sterilisation/kastration (et reduceret stofskifte gør, at katten kan tage på, hvis ikke den fodres korrekt), kedsomhed samt mangel på motion er de hyppigste årsager til fedme blandt katte. Overvægt er farlig for din katts helbred. For at din kat kan opnå sin ideelvægt, er det vigtigt, at du giver den en kost med et lavt energi- og fedtindhold og med et højt indhold af kostfibre. Her anbefaler vi Hill's Science Plan Perfect Weight. Sygdomme ses hyppigere hos overvægtige katte; f.eks. diabetes, fedtlever, blæresten og hudsygdomme. Spørg din dyrlæge om råd.

Kattens livscyklus

Katten som lille

Killinger udvikler sig på 12 uger fra hjælpeløse unger, der er afhængige af deres moder, til selvstændige ungmø. Killingerne skal blive hos deres mor indtil de er 12 uger gamle.

0-3 uger: I denne periode forlader moren kun sine killinger, når det er absolut nødvendigt. De kan ikke selv spise eller komme af med afføring, og de sover og dier næsten hele tiden. Killingerne åbner øjne normalt, når de er mellem 7 og 10 dage. I starten er synet begrænset, og de trækker sig omkring ved hjælp af forbenene. Ved 2 ugers alderen begynder tænderne at bryde frem, og de kan kravle lidt rundt og lege med hinanden.

4-5 uger: Fravænningsperioden starter, og killingerne begynder at kunne spise selv; vådfoder og tørfoder blandet med vand eller modermælkserstatning. De kan nu selv komme af med urin og afføring. Killingerne leger voldsommere, og de har brug for hinanden. Orienteringsevnen forbedres, og miljøet skal helst være stimulerende.

6-8 uger: Killingerne kan nu spise ikke-opblødt tørkost. De slås med hinanden i leg og undersøger alt. Moren lægger sig længere væk fra killingerne. Prægningen fra mennesker er i fuld gang, så sørg for at stimulere killingerne så meget som muligt.

9-12 uger: Killingerne dier stadig 4-5 gange om dagen de første to uger, derefter højst to gange om dagen. De bruger meget tid på at lege med moren, som begynder at afvise dem af og til og til sidst helt.

Katten som ung

Når killingen er ca. 4 måneder gammel, begynder den at tabe sine mælketænder for at give plads til de blivende tænder. I denne periode kan killingen være noget af en plage, der kradser, river og bider i alting. For at afhjælpe det værste kan du benytte lidt baldrian på en bamse eller andre steder, hvor den gerne må bide.

Når killingen er 6 måneder, er tandskiftet overstået, og man kalder den en unghat. Killinger kan blive kønsmodne allerede fra 4 måneders alderen. Sørg derfor for at neutralisere og øremærke, når killingen er 4-5 måneder.

En unghat er meget energisk og har brug for at blive stimuleret gennem leg. Desuden skal den have noget at beskæftige sig med, når du ikke er hjemme. Et klatremiljø og noget legetøj er et godt udgangspunkt, og en jævnaldrende kat kan tilføre den aktivitet, ejeren kan have svært ved at give.

Katten som voksen

De fleste katte er færdigudviklet i 1½-2 års alderen, men det varierer meget fra race til race. Nogle racer som Maine Coon og Norsk Skovkat er først færdigudviklet, når de er 4 år gamle.

Den voksne kat er roligere og mere selvstændig end en killing og en unghat. Katten er dog et jagtdyr og har derfor stadig brug for motion og stimuli. Katte, der færdes ude, får stimuleret deres sanser ved at forholde sig til omgivelserne. En kattelerm giver katten endnu mere frihed til lige så meget aktivering, den ønsker.

Katten kan trives udmærket indendøre, hvis den ikke har været vant til at komme ud, men har brug for aktivering. Du kan f.eks. anskaffe dig et stort kradsetræ fra gulv til loft, som den kan boltre sig på eller aktivere din kat med aktivitetslegetøj.

Katten som ældre

De fleste katte bliver 13 til 14 år uden at løbe ind i alvorlige helbredsproblemer. Der er også en del katte som bliver op mod de 20 år, men meget få katte bliver over 20 år.

Den bedste måde at tage sig af sin ældre kat er gennem den daglige pasning og pleje samt ved at være opmærksom på ændringer i kattens adfærd, som kan være første tegn på sygdom. Det er også en god ide at få katten til et årligt sundhedseftersyn og løbende søge råd og vejledning hos dyrlægen.

Når katten bliver gammel, kan den få svært ved at passe sin pels. Den bliver ofte skællet ned ad ryggen, og der hober sig gamle hår op, som bliver til store pelsklumper. Du kan anskaffe dig en god kam og en eller flere børster for at hjælpe katten med pelsplejen. Har den mange skæl, kan du give den et tilskud til foderet af flerumættede fedtsyrer.

Den gamle kat har et andet behov for næringsstoffer i foderet eller kan ændre spisevaner. Vær opmærksom på kattens spisevaner ved at veje den regelmæssigt. Taber katten sig, skal den undersøges af dyrlægen.

Den gamle kat får ofte lange kløer, som den ikke selv kan få hvæstet, og mange har dårlige tænder, der kræver behandling. Du kan klippe din katts negle med en neglesaks til katte. Hvis du ikke har vænnet katten til at få børstet tænder, er det en god ide at få katten regelmæssigt til dyrlæge.

Gamle katte bliver ofte plaget af gigt og kan ikke bevæge sig så adræt som i deres unge dage. Det er godt at give dem hjælp til at springe op, hvor de plejer at ligge. Der findes fodertyper, hvor der er tilsat grønmuslingeskalle-ekstrakt og andre næringsstoffer, som hjælper på ledsmerter. Det kan være nødvendigt at give katten gigtmedicin dagligt.

Gamle katte kan desuden udvikle sukkersyge, som kræver daglig behandling med insulin. De kan også udvikle grå stær. Det er muligt at operere for grå stær på katte, men det er kun, hvis din kat er ved at blive blind, du bør overveje operation.

Hygiejne og sundhed

Pleje af katten

Pelsen

En god kraftig pels, som er blød og skinnende, afspejler et godt helbred hos katten. Det anbefales, at du børster din kat regelmæssigt, især hvis du har en langhåret kat. På den måde undgår du hårknuder, som er meget generende for katten og kun kan fjernes ved klipning. De fleste katte rengør sig selv meget grundigt, men ved indtagelse af store hårmængder kan der dannes hårboller i maven. Disse hårboller kan hæmme tarmpassagen og resultere i opkast. En forværring af pelsens tilstand er ofte et tegn på sygdom eller en dårligt afbalanceret kost. Kosten har stor betydning for pelsen og reguleringen af tarmpassagen. Kosten skal være komplet og afbalanceret for at sikre katten en smuk pels og undgå hårboller.

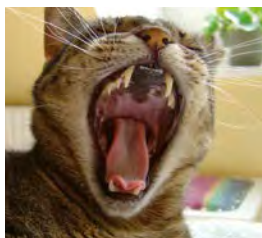

Kløer

Kattens kløer skal kun klippes, hvis det er strengt nødvendigt. Katte har behov for at hvæsse kløer. Derfor er det vigtigt, at der er adgang til et kradsetræ, en træstamme med bark eller en kokosmätte. Derved undgår du, at katten bruger dine møbler, dit tapet eller lignende. En udekat slider sine kløer naturligt og bruger kløerne til overlevelse (som forsvar mod andre dyr, og til at gribe fat hvis de falder ned fra noget) og bør derfor ikke klippes. En indekat har ikke samme muligheder for at slide kløerne. Men klip kun kløerne på indekatten, hvis det skaber problemer, såsom at den hænger fast i tæpper eller lignende. Der skal bruges en speciel klosaks (fås hos dyrlægen). Pas på ikke at ramme blodåren. Det er kun spidsen, der skal klippes af.

Tænder

Tandsten er meget udbredt hos katte. Dette kan med tiden medføre betændelse i tandkødet, give dårlig ånde og endda medføre huller, parodontose og tab af tænder.

Dyrlægen kan fjerne din katts tandsten; eventuelt under fuld narkose. God tandpleje er afgørende for, at katten kan bevare et sundt tandsæt og har ligeledes betydning for dens generelle helbred. Tørfoder er med til at forebygge tandsten.

Øjnene

De tårer, der holder øjnene fugtige, ledes normalt bort via en lille kanal: Tårekanalen.

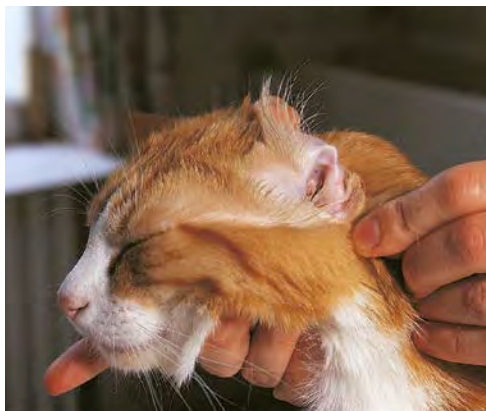
Denne bortledning af tårer er vanskeligere for racer med fladt ansigt, f.eks. perseren, hvor tårerne ofte løber ned på siden af næsen og danner en mørk aflejring. Denne aflejring kan fjernes med en tot vat eller vatpinde. Hvis din kat har kraftigt tåreflåd eller har problemer med at holde øjnene åbne, skal du kontakte dyrlægen.

Ørerne

Ørerne skal være rene. Du kan rense dem med tørt vat. Brug ikke vatpinde eller andre genstande i øregangene, da der er risiko for, at disse skubber aflejringer ind mod trommehinden.

Den mest udbredte ørelidelse hos katte er øremider. Det er små parasitter, der lever dybt nede i øregangen. Normalt er de ikke til at se, men deres ekskrementer ligner kaffegrums og ses tydeligt i øret. Katte smitter hinanden ved tæt kontakt. Så hvis din kat har store mængder sekret eller pus i ørerne, eller hvis den kradser sig voldsomt, skal du lade dyrlægen undersøge ørerne.

Snuden

Lugtesansen er meget udviklet og er mange gange bedre end menneskets. Lugtesansen er meget vigtig for katten. Den er afgørende ved valg af føde og har stor betydning for den sociale adfærd. I kattens verden er duftmarkering- og -orientering næsten vigtigere end synet. Kattens snude er tør og føles ikke varm. Hvis der kommer flåd fra snuden, eller katten nyser, er det tegn på forkølelse. Hvis katten ændrer adfærd, bør dyrlægen kontaktes.

Undersøgelser

Udnyt den årlige vaccination – få dyrlægen til at give din kat en grundig helbredsundersøgelse. Tøv ikke med at spørge dyrlægen til råds.

Hvis din kat opfører sig unormalt, kan det være et sygdomstegn, og du skal derfor undersøge den nøje. Hvis du er i tvivl, om din kat er syg, skal du kontakte dyrlægen.

KATTE LANDER ALTID PÅ BENENE

Folk siger ofte, at katte altid lander på benene. Dette er en naturlig refleks, der understøttes af kattens bemærkelsesværdige smidighed og dens stærke krop. Men hvis katten falder fra meget lav højde, er det ikke sikkert, at den har tid til at vende sig i luften. Og hvis den falder fra meget stor højde, kan den komme alvorligt til skade.

Sygdomme og symptomer

En sund og rask kat har en blød og skinnende pels, smidig hud, og den plejer sig selv omhyggeligt. Dens øjne skinner men løber ikke i vand, og ørerne er rene. Temperaturen i endetarmen er ca. 38,5° C.

Vildtlevende katte er enspændere. Hvis sådanne dyr udviser svagheds- eller sygdomstegn, kan det have livstruende følger. Tamkatte har stadigvæk dette instinkt, og de udviser kun sygdomstegn, når sygdommen er meget fremskreden.

Almindeligt forekommende symptomer

Nedenfor er anført nogle af de symptomer, der ofte observeres hos katte. Du må **ALDRIG** give din kat medicin, der er beregnet til mennesker, da dette kan være yderst giftigt for katten. F.eks. kan en 1/2 Panodil (smertestillende middel) være livsfarlig for katte.

Diarré: Pga. foderskift eller stress. Løses ved at sætte katten på skånekost. Hill's Prescription Diet i/d er specielt udviklet til mave/tarmproblemer. Skånekost bestående af f.eks. kogt torsk og udkogte ris kan bruges, indtil dyrlægen har åben. Hvis der ikke er bedring efter et døgn, bør dyrlægen kontaktes.

44

Opkast: Fastes i et døgn, adgang til vand (kogt). Efterfølgende gives skånekost i små portioner, så maven har noget at arbejde med (Hill's Prescription Diet i/d /kogt torsk med udkogte ris). Små killinger dehydrerer hurtigt og sættes derfor på skånekost med det samme. Hvis der ikke er bedring efter 2-3 dage, bør dyrlægen kontaktes.

Byld: Forårsaget af bid eller rifter. Hvis bylden er sprunget, renses med en tot vat med vand. Hvis bylden er under udvikling, kan katten have feber og virke sløv. Kontakt din dyrlæge for en sikkerheds skyld.

Drikker meget: Nedsat nyrefunktion/sukkersyge, udbredt hos ældre katte. Søg dyrlæge.

Går ofte på bakken: Blærebetændelse eller urinvejssten. Begge sygdomme kræver akut behandling og er smertefulde for katten. Hvis urinvejene blokeres, kan det hurtigt blive kritisk for katten. Dyrlægen skal kontaktes straks - også selvom det er weekend eller helligdag (se også næste side).

Hårtab: Der kan være flere årsager; f.eks. allergi, utøj eller stress. Spørg evt. dyrlægen til råds.

Alvorlige sygdomme

FUS - feline urinvejssyndrom

Feline urinvejssyndrom svarer stort set til en form for blærebetændelse, der rammer katte. Som det er tilfældet med mennesker, er symptomerne på blærebetændelse hyppig og stærk vandladningstrang ledsaget af skærende smerter. Katte, der lider af blærebetændelse, benytter deres kattebakke oftere end normalt eller begynder at tisse uden for bakken. Det kan være smertefuldt at lade vandet. Det kan ligefrem være så smertefuldt, at katten afgiver en række korte skrig. Til tider forekommer der lidt blod i kattegruset.

Struvit sten

Hvad der er mere alvorligt i denne sammenhæng, er risikoen for, at urinrøret kan blive blokeret. I så fald kan katten ikke lade sit vand, og dens nyrer kan ikke fungere normalt, hvilket betyder, at kattens helbred forværres meget hurtigt. Hvis din kat har nogle af disse symptomer, skal du straks kontakte dyrlægen.

Den mest almindelige årsag til blærebetændelse hos katte er blæresten (struvit-sten) eller udkrystalliseringer af fosfor, ammoniak og magnesium. Risikoen for stendannelse hos voksne katte kan nedsættes ved at give katten en kost, der fremmer urinens surhedsgrad. Det frarådes at give syreholdigt foder til killinger, som har en naturligt syreholdig urin. Dette er også grunden til, at foder til killinger skal tilpasses efter disses behov.

I modsætning til hvad de fleste tror, forebygger korrekt afbalanceret tørfoder stendannelse lige så effektivt som dåsemad. Når du bruger tørfoder, er det vigtigt, at foderet forebygger dannelsen af urinvejssten. Her kan Hill's Prescription Diet c/d, som forhandles hos dyrlæger anvendes.

Virussygdomme

Kattesyge (Feline Panleukaemia)

Denne meget smitsomme virussygdom kendetegnes ved diarré, opkastning, feber, appetitløshed samt nedstemthed og har en høj dødelighed - især hos killinger. Behandlingen er kun effektiv, hvis den indledes i de tidlige stadier af sygdommen. Vaccination er et effektivt forebyggende middel mod denne sygdom.

Katteinfluenza

Denne sygdom kendetegnes ved næse- og øjenflåd, nysen, feber, sår i munden og nedstemthed. Hvis sygdommen ikke behandles, kan der opstå komplikationer, som kan medføre pusudflåd fra øjne og næse samt lungebetændelse. Katteinfluenza kan skyldes forskellige vira og bakterier. Vaccination kan mindske symptomer og komplikationer.

46

Rabies (Hundegalskab)

Rabies er en virussygdom, der rammer nervesystemet (kendetegnet ved unormal adfærd, aggressivitet, manglende evne til at synke, osv.). Sygdommen er uhelbredelig, har et dødeligt forløb og kan overføres til mennesker. Ved udlandsrejser er vaccination mod rabies ofte et krav.

Katteleukæmi - FeLV (Feline Leukaemia Virus)

Hos det smittede dyr kendetegnes leukæmi ved svulster og blodinfektioner. Inkubationstiden, dvs. fra det tidspunkt, da katten rammes af virusinfektionen, og til de første symptomer viser sig, kan vare adskillige år. Katte kan smittes af andre dyr, der bærer denne virus, også selvom disse dyr ikke udviser symptomer på sygdommen. Dyrlægen kan ved hjælp af blodprøver afgøre, om katten er bærer af FeLV-virus. Det anbefales at holde bærere og ikke-bærere af virus adskilt. Katten kan vaccineres mod denne sygdom. Spørg dyrlægen om der er særlige risici i lokalområdet.

Katte-AIDS eller FIV (Feline Immunodefect Virus)

Denne virus kan føre til et immundefektsyndrom, som svarer til det, der ses hos mennesker. Virus kan ikke overføres til mennesker. Katte smittes via bid fra dyr, der bærer denne virus. Inkubationstiden er nogle gange meget lang, men dyrlægen kan tage en blodprøve og undersøge, om blodet indeholder antistoffer mod AIDS-virus. Der findes ingen vaccine mod eller behandling af katte-AIDS.

Vidste du?

KATTE-ALLERGI

Det er i virkeligheden det spyt, som katten afsætter på sin pels, når den slikker sig, som fremkalder allergien. Det protein, som forårsager denne lidelse, fremkalder allergiske reaktioner hos overfølsomme personer: Rindende øjne, hovedpine og løbende næse. Der findes midler, der kan afhjælpe disse symptomer.

I gennemsnit sover en kat 16 timer i døgnet i flere intervaller.

Parasitter

Indvoldsparasit

Katte kan udover bændel- og spolorm blive smittet med en række forskellige typer "orm". Indvoldsorm smitter via andre kattes afføring men kan også smitte via lopper. Spørg dyrlægen til råds om ormemedler og ormekure (ormemedler er receptpligtige).

Lopper

Selv uden at forlade hjemmet er der risiko for, at din kat får lopper. Forebyggelse og behandling omfatter ikke kun behandling af katten men også dens omgivelser. Hvis katten sluger lopper, mens den slikker sin pels, er der risiko for, at den får bændelorm (en parasit der overføres via lopper).

Flåter

Skovflåten (tægen) er en rund, blodsugende parasit, der ofte ses på katte med fri adgang til buskads og krat. I sjældne tilfælde kan der opstå smitte af borreliabakterier til mennesker. Flåten skal fjernes hurtigst muligt. Kontakt dyrlægen i tilfælde af infektion.

Øremider

Øremider er meget udbredt blandt katte, der smitter hinanden ved tæt kontakt. Øremiden er en lille parasit, der lever dybt nede i øregangen og er ikke til at se, men dens eskremitter ligner kaffegrums og ses tydeligt i øret.

48

Sygdomme der kan overføres til mennesker

Toxoplasmose

Denne meget lille parasit påvirker kun din katts helbred i ringe grad, men den kan i visse tilfælde påvirke gravide kvinder. Den smitter dog KUN mennesker hvis man indtager afføring fra en smittet kat - der er større sandsynlighed for at blive smittet hvis man indtager jordpartikler fra uvaskede grøntsager. Som en forholdsregel frarådes gravide kvinder at røre ved kattebakken, rådt kød, rå, uskyldte grøntsager eller jord uden handsker. Man kan blive testet hos lægen for at se, om man er immun over for parasitten.

Ringorm

Ringorm er ingen "orm" men en infektion i huden, der skyldes mikroskopiske svampe. Ringorm viser sig ved pletvist hårfald. Typisk ses der bare pletter på kattens ører, omkring snuden og på poterne. Ringorm kan smitte til mennesker, og symptomerne er kløende, ringformede udslæt. Hvis du har mistanke om ringorm, bør du straks søge dyrlæge.

Vaccinationer

Kattesyge, -influenza, -leukæmi og rabies kan undgås, eller symptomerne på disse kan forebygges eller mindskes væsentligt ved hjælp af vaccination. Alle vaccinationerne kan gives samtidig, men særlige forhold kan gøre sig gældende for rabiesvaccinationen. Du kan spørge dyrlægen til råds om, hvilket vaccinationsprogram der er bedst egnet til din kat.

En kat skal vaccineres første gang, når den er 8-12 uger gammel – fulgt op af en revaccination 4 uger efter. Det tilrådes at holde killinger adskilt fra fremmede katte og andre dyr, indtil de er vaccineret. Når katten er blevet voksen, anbefales det at give den en vaccination sammen med det årlige sundhedscheck hos dyrlægen.

Indekatte

Selvom katte bor i lejlighed, bør de også vaccineres, da virus er luftbåren (smitter gennem luften) og derfor sagtens kan smitte katte, der kun bliver holdt inde. Desuden kan man bære virus med hjem i f.eks. sit tøj. Katte, der ikke bliver vaccineret regelmæssigt, har større risiko for at blive alvorligt syge og i nogle tilfælde dø, da de intet forsvar har opbygget mod sygdommene. Desuden er vaccination et krav, hvis katten skal passes i en pension.

Praktiske råd

Forholdsregler

Katte er fra naturens side meget nysgerrige – nogle gange så nysgerrige, at de kan komme til skade.

I hjemmet

- Lad ikke nåle, elastikker, ledninger, tegnestifter eller snor ligge fremme: Hvis din kat sluger en af disse genstande, kan den få den galt i halsen, eller – hvad der er endnu værre: De spidse genstande kan perforere maven eller tarmene.
- Sørg for at lukke lågen på vaskemaskinen og sørg for at holde låget lukket på affaldsspande, toiletter og syesker.
- Opbevar desinfektions- og rengøringsmidler utilgængeligt for katten.
- Visse stueplanter kan være farlige for katte. Du skal særligt passe på: Julestjerner, alle liljer, mistelten, mimoser, gummiplanter, filodendron, kalla, krokus, vildæbletræer, brændende kærlighed og oleander.
- Skal katten opholde sig på en altan, er det vigtigt at sikre altanen med f.eks. net. Katten kan let blive grebet af at jage en fugl eller flue. Pludselig er uheldet sket, og katten er faldet ned.
- Vinduer og døre sikres mod utilsigtet åbning; evt. med en netramme.

I haven

- Opbevar alle kemikalier, f.eks. ukrudtsmidler, gødning, osv. utilgængeligt for katten.
- Sikring mod at katten falder i swimmingpoolen. Hvis katten falder i poolen, kan den ikke komme op. Derfor bør du lade nogle redningsreb/planker hænge ned i vandet, så katte og andre dyr kan redde sig op igen.
- Hvepse- og bistik kan være meget ubehagelige. Sørg for at kattens mad- og drikkeskål ikke tiltrækker hvepse og bier.
- Katte er nysgerrige og vil ofte undersøge udhuset, redskabsskuret eller hvad der nu er åbnet. Husk derfor at se efter, inden du lukker og låser igen.

I byen

Du skal gøre følgende for at sikre, at din kat ikke kommer til skade/ikke er til gene for andre i "bylivet":

- Hold katten i sele når I går tur (kontroller at katten ikke kan vikle sig ud af sele, inden du begiver dig ud med den).
- I parker er det fortrinsvis hundene der regerer, hvorfor det er en dårlig idé at gå tur med en kat der. Hvis katten skal luftes, bør du finde f.eks. en gård, hvor der fred og ingen andre dyr. Indtil du og din kat er fortrolige med at gå i sele, er det en god ide at medbringe transportkassen, hvis der pludselig opstår panik.
- Ved al anden transport skal katten altid være i sin transportkasse.

På rejsen

Katte er ikke særligt glade for at rejse, da det forstyrrer deres dyrebare, faste rutiner. Rejs kun med katten, hvis det er absolut nødvendigt, eller hvis den har været vant til det fra killing og trives med det. Hvis rejsen ikke kan undgås, kan følgende nyttige tips gøre turen så behagelig som muligt:

Inden afrejsen

- I god tid inden udenlandsrejsen skal du bede dyrlægen om en helbredsattest på katten. Der bliver lavet et pas til katten med bl.a. oplysning om vaccinationer. Der er forskellige krav i forskellige lande. Spørg din dyrlæge eller ambassaden. Bemærk at nogle lande kræver, at katten er vaccineret ca. 6 måneder før afrejsen.
- Giv **ALDRIG** katten smertestillende eller beroligende medicin uden dyrlægens anvisning. F.eks. kan en ½ panodil være livstruende for en kat!
- Medbring en lille førstehjælpstaske til nødsituationer som f.eks. mindre skader, insektbid eller køresyge. Spørg dyrlægen til råds om, hvad du kan tænkes at få brug for.
- Mange lande kræver at din kat har et EU-Selskabsdyrpas. Besøg fødevarestyrelsens hjemmeside for at læse om reglerne på din feriedestination.

I bilen

- Anbring katten i en sikker transportkasse - evt. med et tæppe over, så det bliver "huleagtigt". Sørg for frisk vand men ingen mad. Husk at medbringe kattens normale foder, som gives når I ankommer til feriestedet.
- Forudse hvordan du evt. kan skifte avisen i bunden af buret eller en bakke med strøelse, hvis katten pludselig har besørget. Kør evt. til en rastepads med toilet, hvor du kan tage transportkassen med ind i et lukket rum, så katten ikke stikker af. Mange katte forsvinder hvert år på rastepads; enten fordi de vrider sig ud af katteselen eller bliver bange og i panik slipper fra ejeren. Lad katten blive i transportkassen under hele turen - det er ikke synd.
- Undgå at parkere bilen i direkte sollys: Parker altid i skyggen og åbn mindst to vinduer på klem. Husk at solen flytter sig. Gråvejr bliver hurtigt afløst af fuld sol. Temperaturen i en bil bliver hurtigt 60-70° i solen.

Rejse med tog, fly eller skib

- Normalt kan du medbringe katte, hvis de holdes i sikre transportkasser. Kontakt tog-, fly- eller færgeselskabet for at få yderligere oplysninger.

Kattepensioner

Hvis du ikke har mulighed for at medbringe din kat, kan du få passet den på en kattepension, mens du er ude at rejse.

Her er nogle gode råd, der kan give ro i sindet:

- Besøg gerne et par kattepensioner, inden du bestemmer dig for en bestemt pension til din kat.
- Vælg et sted der kan tilbyde den ønskede standard: Størrelsen på bure, renlighed, varme, mulighed for specielle diæter, osv.
- Husk at gentage/forny vaccinationer (helst 14 dage inden pensionsopholdet). Dette bør være et standardkrav fra kattepensjons side for at undgå eventuel smitte af og fra de øvrige "pensionærer".
- Husk at informere kattepensionen hvis din kat er på en speciel diæt.
- Læg adresse og telefonnummer hvor du kan træffes. Evt. også dyrlægens telefonnummer.

Hvis katten bliver passet i eget hjem af f.eks. naboer, er det vigtigt, at katten ikke bliver lukket ud, da mange katte forvilder sig væk for at finde deres "forsvundne" ejere.

Det vil altid være bedst for katten at være i eget hjem fremfor hos andre, hvis det er en kortere periode. Katten skal selvfølgelig tilses dagligt. Hvis du er væk mere end 5-7 dage, bør du overveje pension.

AT LEVE SOM HUND OG KAT

Hunde og katte kommunikerer ikke på samme måde. Det ene dyrs adfærd kan overraske det andet og fremprovokere en aggressiv reaktion. Men med tid og tålmodighed lærer de hinandens signaler at kende, og de kan sagtens dele hjem.

Sygeforsikring

Valg af forsikring er en vurderingssag. Ligesom mennesker kan katte også blive syge. Selv mindre undersøgelser/besøg hos dyrlægen kan nemt løbe op i et par tusinde kroner. Kommer katten alvorligt til skade, kan udgiften blive så stor, at katten må aflives. Hvis katten bor på fjerde sal, er det nok begrænset, hvor stor risikoen er for, at den f.eks. bliver kørt ned.

Vi anbefaler, at man ser sig godt for, før man vælger forsikringsselskab. Der er forskel på, hvad de forskellige forsikringer koster, og hvilke forhold de dækker.

Under alle omstændigheder er det vigtigt at overveje nødvendighed og risiko, **INDEN UHELDET ER UDE.**

Alderssammenligning: Kat/menneske

KAT		MENNESKE
1 ÅR	Katte bliver kønsmodne, når de er 4 til 6 måneder gamle.	15 ÅR
2 ÅR	Et stort antal af de katte, der får lov at strejfe frit omkring, dør, inden de bliver to år (pga. slagsmål, ulykker, manglende pleje, osv.).	20 ÅR
5 ÅR	Fuldt udviklet.	30 ÅR
10 ÅR	Start på alderdom.	60 ÅR
15 ÅR	Gennemsnitslevealderen for en indekat.	75/80 ÅR
20 ÅR	En hundredårig!	100 ÅR

Aktivering af ude- og indekatte

Udekatte

Katte der færdes ude får stimuleret deres sanser ved at forholde sig til alle omgivelserne (jage byttedyr, klatre i træer, gemme sig i haven, holde øje med andre dyr, snuse, afsætte duftmærker m.m.). Desuden ændrer naturen sig hele tiden pga. de forskellige årstider. Dette giver katten variation i sin dagligdag, og den oplever hele tiden noget nyt.

Hvis katten kan benytte en kattelem, har den mulighed for selv at bestemme, hvornår den vil være inde eller ude. Dog er det en god idé at holde katten inde om natten.

Byg en løbegård!

Årsagerne til at katten ikke må færdes frit er mange; f.eks. af hensyn til naboer (allergi), på grund af stor risiko for, at katten bliver kørt ned, eller du bare gerne vil vide, hvor katten befinder sig. Her kan det blive nødvendigt at bygge en løbegård, som giver katten mulighed for at få frisk luft og noget motion. Husk at løbegården skal være overdækket med et net eller tag, så katten ikke kan springe over. Indret løbegården med forskellige aktiviteter såsom kradse-træ, klatrebrædder, attraktive liggepladser højt oppe, planter, græs m.m.

Søg på "løbegårde" på internettet og få inspiration til, hvordan man bygger en løbegård. Det er faktisk ikke så svært og kan gøres for rimelige penge.

Indekatte

Det kan godt lade sig gøre at holde katte inde, men det er selvsagt under den forudsætning, at katten aldrig har prøvet at få smag for at komme ud. For så ved den jo ikke, hvad den går glip af!

MEN indekatte har brug for ekstra stimulering for at trives.

Det anbefales, at man holder to katte sammen. Det er meget bedre for kattene og din egen samvittighed, når du er væk hjemmefra. Kattene har stor glæde af at være sammen; de leger, sover, ”slås” og underholder hinanden. Det er som regel en god idé, at kattene har samme alder, så de i leg og adfærd passer sammen.

Aktiveringsmuligheder

På vores hjemmeside (under nyheder) kan du hente folderen ”Aktivering af katte”. Man behøver ikke indrette hele boligen til kattene, og med relativt få midler kan man lave kreative indretninger, der ikke vil være til gene for dig i dagligdagen men til stor glæde for kattene.

Adfærdsproblemer

Katte, der keder sig og mangler aktivitetsmuligheder, får ofte adfærdsproblemer såsom urenlighed, lege-”aggressivitet”, destruktiv adfærd eller overdreven soignering.

Et stort kradsetræ, f.eks. fra gulv til loft, giver kattene god motion.

Gyldne regler for katteejere

Ejerens forpligtelser

Katte og naboer

Med henblik på at opretholde et godt naboskab er det vigtigt, at du holder opsyn med din kats gøren og laden. Desuden er det vigtigt at få katten steriliseret eller kastereret, så den ikke slås, strinter, hyler om natten eller andet der er til gene for omgivelserne.

Et spørgsmål der ofte stilles: *"Er det ikke også rigtigt, at naboen ikke kan kræve, at vi holder katten inde?"*

Svar: *"Nej, det er det ikke!"*

"Jamen, vi kan da ikke spærre vores kat inde, og den har da ret til at færdes, hvor den vill!"

Svaret er *"nej"*. Naboen har ret til at være fri for, at jeres kat kommer på besøg. Det kan der være flere grunde til; f.eks. kan der være allergi, og så kan det være meget ubehageligt, at katten måske endda har været på besøg indenfor. Men normalt er der tale om nogle misforståelser, der udvikler sig til irritation og ender med uvenskab.

Der er kun én sikker taber her, og det er katten. Derfor er det vigtigt, at du som katteejer opfanger signaler om, at din kat måske er til gene i nabolaget. Du bør hurtigst muligt tage dialogen op og tale med naboerne om, hvad DU kan gøre for at løse problemet. Måske er det kun i perioder, det er nødvendigt at holde katten inde. Det er også en god idé at fortælle naboer, hvordan din kat ser ud, så den ikke forveksles med andre vildtlevende katte i området. Det er jo nemt at skære alle over en kam! Gør også opmærksom på, at din kat er steriliseret eller kastreret, og derfor ikke lugter hvis den tisser.

Der findes ingen lovpligtig ansvarsforsikring for katte. Skulle uheldet være ude, er det vigtigt, at du er imødekommende for det gode naboskabs skyld.

Øremærkning

Ved at lade katten øremærke er du sikker på, at den kan blive identificeret nøjagtigt. Løber katten bort eller kommer til skade, kan man hurtigt og sikkert finde frem til kattens ejer. I praksis vil det være umuligt at finde frem til ejeren, hvis katten ikke er mærket. Derfor er det vigtigt, at den er registreret, og oplysningerne er korrekte og up to date. Du skal selv sørge for dette, og selvfølgelig altid når du flytter, eller katten måske skifter ejer.

• Fordele:

Det kan ses, at katten er mærket, og de fleste mennesker kender til systemet. Mærket kan umiddelbart aflæses, og ejeren kan findes via registeret døgnet rundt. Frem for alt er det nemt og hurtigt at finde ejeren.

• Ulemper:

Katten skal bedøves i forbindelse med øremærkningen, men dette gøres normalt i forbindelse med en kastration/sterilisation, hvor katten alligevel er under narkose.

Chipmærkning

• Fordele:

Chippen er sikker at aflæse. Katten behøver ikke blive lagt i narkose (chippen bliver via en injektion sprøjtet ind under huden på venstre side af halsen).

• Ulemper:

Katten skal bringes til dyrlæge, og dette koster penge. Det er ikke alle, der vil betale, da det jo ikke er deres kat. Mange tror, katten er ejerløs, fordi den ikke er øremærket. Er katten tilskadekommen, er det ikke alle dyreambulancer, der har en chiplæser med.

Vi vil altid anbefale øremærkning frem for chipsmærkning, da øremærkning er det sikreste valg.

Hvis din kat løber bort

- Hvis din kat er øretatoveret, kan du kontakte Dansk Katteregister hos Inges Kattehem.
- Kontakt de nærmeste katteinternater og din dyrlæge.
- Indryk en efterlysning i lokalavisen, og hæng efterlysninger op i området hvor katten er forsvundet.
- Fortæl dine naboer, at din kat er løbet bort. Bed dem om at checke, om katten skulle være lukket inde i deres garager/skure eller andre steder. Kald på katten så sent om aftenen som muligt, da den kan være bange og derfor ikke kommer frem, hvis den kan høre lyde i baggrunden. I mange tilfælde gemmer den sig lige i nærheden.

Hvis du finder en kat

Hvis katten er øremærket: Kontakt Dansk Katteregister. Hvis katten ikke er øremærket, kan du vælge at holde den inde og sætte sedler op i nærområdet. Eller hvis den render ude, så sæt et elastik-halsbånd på katten med en seddel, hvorpå du skriver "hvem ejer mig?" og dit telefonnummer. Dette er for at finde ud af, om den har en ejer, der evt. bare bor tre veje længere væk. Kontakt desuden politiet og de lokale dyrlæger for at høre, om den er efterlyst. Når du har gjort det en uges tid uden resultat, kan du kontakte det lokale dyreinternat. Kun hvis katten syg eller tilskadekommen, kan du kontakte **Dyreambulancen på telefonnummer 1812.**

Katte og Dyreværnsloven

Mishandling, vanrøgt og uforsvarlig behandling af et dyr kan i henhold til Dyreværnsloven straffes med bøde, hæfte eller fængsel indtil 1 år. At sætte katten af på gaden eller i skoven (hvor den efterfølgende vil dø af sult og sygdom) eller at drukne killinger er ulovligt og strafbart.

Herreløse katte

Indfangning og aflivning af herreløse katte reguleres af bekendtgørelse nr. 384 af 17. juli 1984. I henhold til denne bekendtgørelse må katte kun indfanges (efter anmodning fra kommunen) og aflives humanitært af en praktiserende dyrlæge eller af personer, som denne har instrueret og fører tilsyn med.

Hvis der er problemer med vildtlevende katte (født og opvokset uden mennesker) i dit boligområde, kan du kontakte teknisk forvaltning i din kommune. Nogle kommuner har en ordning med en kattefanger, der sætter fælder op og rydder op i bestanden. Er katten tam - kontakt nærmeste dyreinternat.

Muligheder for genudsætning

Hvis du har interesse i at tage dig af vildtlevende katte i dit område, kan du kontakte den lokale dyreværnsforening, dyrlæge eller kommune og få råd om hvilke muligheder, der er i netop dit område.

Det første skridt er, at kattene bliver indfanget og steriliseret/kastreret samt øremærket, hvorefter de sættes tilbage i det fri. Mange dyrlæger hjælper med at begrænse antallet af områdets herreløse katte ved at give rabat på sterilisation/kastration og øremærkning af vildtlevende katte der genudsættes.

Efterfølgende sørges for regelmæssig fodring og opsyn med kattebestanden. Ligeledes er det vigtigt, at der er mulighed for læ mod vind og vejr.

Sommerhuskatten

Hvad er en sommerhuskat?

Sommerhuskatten opstår primært af to årsager. Enten ved at "overskudskatte" fra diverse gårde søger til de omkringliggende sommerhuse, hvor feriegæsterne fodrer dem. Eller ved at familier anskaffer sig en killing/kat at have "sjov" med i sommerferien - et værgeløst dyr, som de kan finde på at efterlade, når de tager hjem igen. Der er desuden mennesker, som efterlader deres egen kat i skoven eller på landet, fordi de af den ene eller anden grund ikke vil have katten mere.

Mange katte efterlades hvert år i sommerlandet, hvor de hen på efteråret dør en ynkelig død. Kommer katten fra en gård, kan den ikke bare søge tilbage dertil, idet de "gamle" katte på gården vil jage den væk. En kat, der har været vant til at blive fodret, kan ikke uden videre klare sig selv i naturen og vil højst sandsynligt dø af sult og kulde!

Hvad er problemet med sommerhuskatte?

Området bliver oversvømmet af vildtlevende katte, da ingen er steriliserede/kastrerede. Beboerne i området føler sig generet af kattenes slåskampe, hylér om natten og urinafmærkninger over det hele. Kattene gør skade på hinanden og kan overføre sygdomme til hinanden. Da der ikke er mad nok i området til alle, risikerer man væltede skraldespande, og katte der hopper ind ad vinduer og døre samt afmærker med urin inde i husene. Syge og udsultede katte vil være over det hele.

Tænk på mig! Inden I rejser hjem...

En sommerhuskat, der har været tilvænnet mennesker på et tidspunkt, kan sagtens flyttes til et nyt hjem. Men kan du ikke have katten med hjem, eller er der ikke plads på nærmeste dyreinternat, så bring katten til dyrlægen for en human aflivning. Dette er trods alt bedre for katten end et miserabelt liv med en langsom og pinefuld død i et øde sommerland.

EFTERLAD ALDRIG EN KAT TIL DENS EGEN SKÆBE!

Katte kan IKKE overleve i naturen uden menneskers hjælp!

De vil dø af sult og kulde i løbet af vinteren!

Kattens oprindelse og livscyklus

Kattens oprindelse

Vi skal 50 millioner år tilbage i tiden til begyndelsen af tertiærtiden for at finde kattens ældste forfædre – Miacedae. Nutidens huskatte tilhører de samme arter som vildkatte:

- I Europa: *Felis silvestris*
- I Afrika: *Felis lybica*
- I Indien: *Felis ornata*

Felis ornata er den race, der er mest beslægtet med de huskatte, vi kender i dag. Det menes, at mennesket begyndte at holde katte 8000 år før Kristi fødsel. Katten blev brugt til at jage de gnavere der spiste afgrøderne. Katten stammer formodentlig oprindeligt fra oldtidens Egypten, Indien og Persien. Den blev bragt til Grækenland og Romerriget via handelsvejene og derefter videre til Vesteuropa i forbindelse med erobringen af Gallien. I dag lever der over 42 millioner katte i Europa, hvor de er en del af vores tilværelse.

Papyrus der viser gudinden Bastet.

Der er flere grunde til, at katten er populær. Den første grund er dyret selv. Katten symboliserer skønhed og sanselighed på grund af sin fremtoning, sine øjne og sin adfærd. Den anden grund er forbundet med den tid, vi lever i: Katten personliggør de dominerende værdier, der kendetegner vores tidsalder: Uafhængighed, personlighed og det naturlige. Den tredje grund skyldes vores levevis: Kattens naturlige egenskaber (relativt lille af størrelse, uafhængig, renlig, osv.) gør den til det ideelle kæledyr - især for udearbejdende og for mennesker der bor i lejlighed.

Kattens rolle inden for kunst og historie

Bronzestatue af gudinden Bastet.

I oldtidens Egypten blev katten tilbedt og respekteret. Katten blev betragtet som et helligt dyr, som blev balsameret og endda nogle gange anbragt i sarkofagen ved begravelsen af en velhavende person.

I samme periode blev katten gjort til symbolet for gudinden Bastet – solguden Ras hustru. Senere fandt grækerne og romerne ud af, hvor effektiv katten var til at bekæmpe mus, og fra det tidspunkt bredte kattens popularitet sig til resten af verden.

Kattens udbredelse i Europa fulgte romernes erobringer. Katten blev beundret for sin skønhed og sin personlighed to facetter: Den var på den ene side et meget uafhængigt vilddyr og på den anden side et omgængeligt og kærligt kæledyr. Kattens popularitet nåede nye højder i det 11. århundrede, hvor den sorte rotte holdt sit indtog i Europa.

I det 13. århundrede herskede der megen overtro, og katten, som før var blevet tilbedt, blev nu forvandlet til et symbol på djævlens og forbundet med hendes ritualer og trolddom. Kirken nægtede at anerkende katten, og i mere end fire hundrede år blev katten ofret, hængt og tortureret som en kætter. I denne periode, hvor katten ikke var der til at holde antallet af rotter nede, kunne rotterne uhindret sprede pesten fra by til by.

Først i det 18. århundrede blev katten igen gjort til genstand for beundring på grund af sin skønhed. Endnu en gang passede katten perfekt ind i tidens strømninger. Digtere, malere og forfattere hyldede kattens ynde og smukke skikkelse. Et kendte citat i Danmark er:

”Lille kat, lille kat, lille kat på vejen.
Hvis er du, hvis er du? Jeg er sgu min egen.” Piet Hein.

SORTE KATTE BETYDER UHELD

Fordi katte har været agtet og æret gennem århundreder, har de også været genstand for overtro. Fra det 4. århundrede e.Kr. troede man, at sorte katte var budbringere for onde kræfter og stod i ledtog med hekse. Denne overtro overlevede op til det 18. århundrede, hvor katten igen blev et højt elsket kæledyr (takket være eventyret såsom Den bestøvlede kat).

Foto:

Inges Kattehjem

Eftertryk af denne bog må gerne gengives ved korrekt kildeangivelse.

Alle rettigheder forbeholdes for tekster og illustrationer.

© Copyright Inges Kattehjem

Nyttige adresser

Dyreværnsfonden Inges Kattehjem

Ejbydalsvej 260
2600 Glostrup

Tlf.: 44 85 35 55
Fax.: 44 92 22 55
Bank: 5044 - 0001 166860

Hjemmeside: www.inges-kattehjem.dk

Lokalafdelinger:

Odense telefon: 44 85 35 55
Næstved telefon: 44 85 35 55
Hillerød telefon: 44 85 35 55

Samarbejdspartner:

Sønderjyllands dyreværnsforening: 24 25 00 09

Transport af syge eller trafikskadede, herreløse dyr:
Dyreambulance: 1812

Hvis du har fundet en chip-/øremærket kat:

kan du søge efter den på

www.dansk-katteregister.dk eller

www.katteregister.dk

Husk at
melde ændring
til registeret, hvis
du flytter

Sådan får din kat et langt og sundt liv sammen med dig

Tak til Hill's Pet Nutrition for denne bog, der hjælper dig med at give din kat den bedste start på sit nye liv hos dig.

At holde kat er bestemt ikke en videnskab, men det er vigtigt, at du forstår din kat, hvis I skal få et godt og langt liv sammen. Det kan du få hjælp til i denne bog.

Hill's baserer netop deres ernæring på videnskab, så katte får præcist afbalanceret ernæring til deres unikke behov. Den rette balance er vigtig for livslang sundhed.

Derfor er foderet en essentiel del af et sundt og langt liv med din kat. Din kat har fået Hill's foder, mens den har været hos Inges katehjem. Derfor tilbyder vi at du altid kan købe Hill's foder med rabat i vores butikker.

Tilmeld dig Hill's nyhedsbrev på Hillspet.dk og få rabat på næste pose foder samt tips til pleje og aktivering af din nye bedste ven.

INGES KATTEHJEM

Transforming Lives